

ورود مساجد به حوزه فیلم و رسانه برای جذب نسل «زد»

عباس صالحی با ارائه راهکارهایی به منظور فعالیت بیشتر کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور برگزاری برخی جشنواره های تصویری را در جذب نسل زد به مساجد موثر خواند.

عباس صالحی با ارائه راهکارهایی به منظور فعالیت بیشتر کانون های فرهنگی هنری مساجد کشور برگزاری برخی جشنواره های تصویری را در جذب نسل زد به مساجد موثر خواند.

به گزارش خبرگزاری مهر، «سید عباس صالحی» در سومین روز از اجلاس مدیران ستادی و استانی ستاد هماهنگی کانون های فرهنگی هنری مساجد کشور طی سخنانی اظهار کرد: کانون های فرهنگی هنری مساجد کشور فرصت هایی را در اختیار دارند که اگر نگوییم بی نظیر اما کم نظیر است لذا باید از این فرصت استفاده شود چراکه از مصادیق شکر؛ شناخت نعمت است و بعد از شناخت باید تلاش شود تا بهره وری از نعمت شود.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: در گستره نهادها و دستگاه های کشور کمتر نهادی را با این گستره شاهد هستیم که به اندازه کانون های مساجد ابعاد فرهنگی داشته باشد و شهرها و روستاها را نیز پوشش دهد؛ کانون های مساجد در واقع گستره جغرافیایی ایران را در برداشته و همانطور که اشاره شد کمتر نهاد عمومی و دولتی داریم که تا این اندازه پوشش در سطح کشور داشته باشند.

وی گفت: از سوی دیگر کانون های فرهنگی هنری از لحاظ گستره مذهبی؛ مساجد شیعیان و اهل سنت را در بر می گیرند و از این نظر نیز کمتر مجموعه ای را در سطح کشور داریم که این چنین خصیصه ای داشته باشد؛ ضمن اینکه از جنبه طبقات اجتماعی شاهد حضور و فعالیت کانون های مساجد در نقاط مختلف از شمال تا جنوب شهرها هستیم که همه این موارد دامنه ای از گستردگی سطح فعالیت ها را نشان می دهد و طبعاً هر چه قدر بر این ظرفیت اضافه شود چشم انداز پیش رو روشن تر خواهد شد.

صالحی تصریح کرد: نکته دیگر تنوع فعالیتی کانون ها است که دامنه وسیعی را در بر می گیرد؛ این تنوع قدرتی را ایجاد می کند؛ برای مثال در رویداد بچه های مسجد با دوازده رواق شاهد این تنوع فعالیتی و مخاطبان جامعه هدف بودیم، لذا می توان برش های متعددی را به اعتبار جامعه مخاطب برنامه ریزی کرد.

وی ادامه داد: با توجه به ترکیب گسترده و تنوع فعالیتی می توان عرصه های متعددی را برای کانون های مساجد از لحاظ شبکه سازی ایجاد کرد برای مثال گروه های سرود اهل سنت؛ شبکه سازی برای مخاطبان کودک و نوجوان و بستری از گستره های دیگر چراکه این ترکیب سازی ها است که قدرت سیالیت یک سازمان محسوب می شود.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: اکنون دو فرصت و ظرفیت جدید به ظرفیت های سابق کانون های مساجد اضافه شد که باید به آنها توجه داشته باشیم؛ نخست بحث قرارگاه ملی مسجد و حضور وزارت ارشاد در این قرارگاه و دبیرخانه های استانی است که در این عرصه فعالیت دارند؛ در واقع در قرارگاه مسجد کاری شروع شده بود و همانطور که اشاره کردم با افزوده شدن وزارت ارشاد و نمایندگی وزارت در دبیرخانه استانی؛ عملاً فرصت هم افزایی برای کانون های مساجد پدید آمد؛ اکنون قرارگاه ملی مسجد در نقطه آغازین فعالیت هایش است و ما در این قرارگاه نقطه اتصال کانون ها با دولت و قوه مجریه هستیم، طبیعتاً هم هر مقدار که کانون های مساجد در قرارگاه حضور یابد تأثیرگذاری بیشتر می شود.

صالحی گفت: از سوی دیگر ظرفیت جدیدی که افزوده شده است نگاه و نگرش رئیس جمهور به محله محوری و این موضوع است که مسجد کانون محله است؛ این مسأله به طور خاص بر روی ظرفیت های کانون های مساجد نیز متمرکز می شود؛ باید توجه داشته باشیم که وقتی چیزی پر تکرار می شود و در محافل خاص مطرح و پیگیری هم می شود مشخص می شود که ذهن آن مسؤول درگیر مسأله است؛ غرض اینکه در ذهن دکتر پزشکیان مسأله محله محوری و توجه به مسجد به عنوان کانون محله بسیار مشهود است و اکنون به عنوان یکی از راهبردهای ذهنی ایشان مطرح است به گونه ای که در محافل عمومی و خصوصی هیأت دولت این مسأله را مطرح می کنند و از طرفی پیگیری های ویژه ای دارند لذا به نظرم رویکرد ایشان می تواند فرصت جدیدی برای کل حوزه مسجد باشد.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تصریح کرد: همه ما از شرایط فعلی مساجد شادمان نیستیم؛ مسجد از ابتدا کانون تمدن سازی و

جامعه سازی بوده است اما اکنون بین آنچه که هست و آنچه باید باشد فاصله وجود دارد؛ اینکه پیامبر (ص) در نقطه آغازین جامعه سازی و تمدن سازی اول مسجد را تشکیل داد نشان دهنده این است که جامعه سازی و تمدن سازی چه نسبتی با مسجد دارد؛ وجود این نگاه در ذهن رئیس جمهور جدی است لذا این فرصت است و باید تلاش کنیم با همه محدودیت ها و مزایا تلاش هایی شود که حداکثر مقدرات را در خدمت اهداف مسجد قرار دهیم.

صالحی با اشاره به سند اقدامی کانون های مساجد گفت: یکی از مواردی که حجت الاسلام والمسلمین ملانوری مورد توجه قرار داده این مسأله است که باید برخی مسائل را به تفاهم عام تبدیل کنیم تا بعدها به تعامل و هم افزایی تبدیل شود، این نگاه درستی است که سبب می شود بدانیم نگاه ها در چه عرصه ای و باید به چه سویی باشد و کجا محور برای هم افزایی است.

وی گفت: در برنامه هایی که از سوی وزارت فرهنگ به مجلس ارائه کردیم چهار کلان برنامه ارائه شد که از جمله آنها مردمی سازی و عدالت فرهنگی، کاربری فناوری های نوین؛ توسعه اقتصاد فرهنگ و صادرات محصولات فرهنگی و پاسداشت هویت اسلامی ایرانی بود؛ در این راستا در حوزه اول یعنی مردمی سازی و عدالت فرهنگی برای کانون های مساجد نظراتی داریم به ویژه که کانون ها در سه عرصه هنر، رسانه و کتاب فعالیت دارند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی افزود: در حوزه کتابخانه ها یکی از سوابق قدیمی در حوزه تمدن اسلامی همین کتابخانه عمومی است، خش بزرگی از این کتابخانه ها در کنار مساجد بودند، با توجه به این مسأله اگر مسجد را پیشران جامعه سازی میدانیم این دو باید با یکدیگر تعامل گسترده ای داشته باشند چراکه تمدن اسلامی را با هم شکل دادند و از همان قرن اول و به ویژه از قرن دوم به بعد این مسأله گسترش یافت؛ در دوره معاصر ما مرحوم آیت الله بروجردی مسجد اعظم را ساخت و به سرعت کتابخانه آن را نیز تأسیس کرد چراکه کتابخانه برای ایشان اهمیت ویژه داشت.

صالحی افزود: خوشبختانه از رویکردهای خوب در کانون های مساجد در گستره کتابخانه ها بوده است؛ اکنون بیش از دوازده هزار کتابخانه در مساجد داریم اما سوالی که مطرح می شود آن است که چه طور می شود بین این کتابخانه های موجود نسبتی را با نگاه مردمی سازی و عدالت فرهنگی برقرار کرد؟ کتابخانه چند رکن دارد از جمله منابع، کتابدار و کتاب خوان؛ باید بررسی کرد که این سه رکن با حوزه مردمی سازی عدالت فرهنگی چه ارتباطی برقرار می کند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تصریح کرد: باید روی مردمی سازی کتابخانه ها کار کنیم؛ در این عرصه ایده های ملی و استانی وجود دارد؛ اینکه چه طور می شود در حوزه کتاب فعالیت کرد تا کتاب از احتکار خانه ها خارج شود و در فضای عمومی تر ارائه شود؛ باید به گونه ای فرهنگ سازی کنیم تا کتاب تبدیل به ملک عمومی شود لذا در این راستا ایده های که می تواند برای اهدای کتاب، نذر کتاب های مصرف شده باشد مفید است؛ از سوی دیگر با توجه به اینکه ما می خواهیم منابع خودمان را در حوزه های مختلف با نگاه مردمی پیش ببریم دقیقاً در همین نقطه است که هم افزایی رسانه های فرهنگ خود را نشان می دهد؛ اینکه چه طور به این سمت رویم که منابع عمومی را به سمت کتاب و کتابخانه افزایش دهیم.

صالحی گفت: حوزه دیگر کتابداران هستند؛ اساساً وقتی در عرصه مردمی سازی و عدالت فرهنگی صحبت می کنیم باید به این نکته نیز توجه شود کتابدارانی که اکنون در کتابخانه های مسجد فعالیت دارند و پنج هزار نفر هستند باید از نظر آموزش بروز باشند، پس در اینجا نیز بحث مردمی سازی و عدالت فرهنگی نیز مطرح است؛ نکته دیگر اینکه وقتی از تعامل و هم افزایی وزارت فرهنگ و ستاد هماهنگی کانون های مساجد در حوزه کتاب صحبت می کنیم باید این مسأله را مورد توجه قرار دهیم که بر فرض کتاب آوردیم و منابعی هم بود اما وقتی کتابخوان نباشد این موارد چه درد می خورد؟ در این عرصه نیز باید به مردمی سازی و به ویژه مردمی سازی کتابخوان ایده های خود را ارائه کنیم.

وی تصریح کرد: در دوره های قبل این مبحث مطرح بود که چه طور می توانیم کاری کنیم که خود مردم مروج کتاب خوانی و حلقه های کتاب خوانی گسترده تر باشند؛ همچنین این مسأله که در حوزه کتاب و کتابخوانی چه طور می توانیم در سه حوزه منابع، کتابدار و حوزه مخاطب و کتابخوان مردمی سازی کنیم و عدالت فرهنگی در این عرصه رخ دهد؛ همچنین این موضوع که آموزش کتابدار فقط در شهر نباشد بلکه به آن کتابدار روستایی هم توجه شود؛ لذا در این سطوح باید تحقق بحث عدالت فرهنگی بررسی شود.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: حوزه دیگر رسانه است که در کانون های مساجد باید تعلق خاطری به ویژه با توجه به قرارگاه ملی مسجد در این عرصه وجود داشته باشد؛ ضرورت دارد که این عرصه به این مسأله توجه کنیم این است که رسانه ها تقسیم بندی های دارند از جمله رسانه های رسمی و رسانه های غیر رسمی؛ رسانه چاپی و غیر چاپی؛ رسانه سراسری و غیر سراسری؛ رسانه استانی، منطقه ای و محله ای؛ این اهمیت دارد که توجه داشته باشیم که ما سابقه رسانه محله محور را در کشور داریم برای مثال در شهرک اکباتان به مدت سی سال نشریه ای در این قالب منتشر می شد؛ تجربه دیگر همشهری محله

در تهران بود که هفته ای یک روز منتشر می شد و محل انتشار آن مناطق ۲۲ گانه تهران بود و تا سال ۹۹ منتشر می شد که این موارد سابقه قابل توجهی محسوب می شوند.

صالحی گفت: به نظر می آید که شاید یکی از این ایده ها می تواند رسانه محله محور الکترونیک و فراهم کردن زیرساخت آن در کانون های مساجد در راستای عدالت فرهنگی باشد تا بتواند ناظر بر یک محله ورود کند؛ شناسایی ظرفیت ها و استعداد های محلی و تلاش برای رفع آنها؛ ایجاد تعلق به محله و آموزش های محلی که برای آن محله لازم است از جمله کارکردهایی است که رسانه های محله محور می توانند داشته باشند؛ یا از جنبه دیگر اساساً در این عرصه سوال این است که چه طور می توان از این رسانه محله محور برای شرایط مدیریت بحران استفاده کرد و در فضای بحران طبیعی و غیرطبیعی یک خط رسانه ای و منطقی محله محور شکل داد؛ در این قالب رسانه ای مثل خبرگزاری شبستان معنای دیگری پیدا می کند؛ در واقع نسبتی که میان رسانه های محله محور و رسانه های دیگر می توان در این سیر ایجاد کرد سبب می شود که رسانه های دیگر نیز به سمت رسانه شما بیایند.

وی ادامه داد: مزیت کانون های مساجد با ویژگی های که اشاره کردم این است که اگر به رسانه های محله محور برسد و این ظرفیت را تقویت کند و از سوی دیگر خبرگزاری شبستان چ به آن حوضچه خبری از ناحیه رسانه های محله محور تبدیل شود در آن صورت رسانه های دیگر نیز حس می کنند که به کانون های مساجد نیاز دارند و می توانند بخشی از مسائل و شناخت ها را از طریق این رسانه به دست بیاورند؛ از نظر من ذیل یکی از کلان برنامه های وزارت فرهنگ یعنی مردمی سازی و عدالت فرهنگی در این قاب می تواند قابل مطالعه باشد و آنچه که مطرح شد به مردمی سازی رسانه کمک می کند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: حوزه سوم که کانون های مساجد فعالیت دارند عرصه هنر است؛ در این گستره نیز شاهد سابقه قدیمی حضور کانون ها هستیم، به نظر می رسد در شاخه های مختلف هنر ظرفیت های بسیاری در نسبت بین هنر و مردمی سازی وجود دارد؛ یکی از این حوزه ها در عرصه هنرهای نمایشی است؛ در دهه پنجاه در مساجد ناگهان حرکتی شکل گرفت مثلاً در برخی مساجد یک سری نمایش های مذهبی را اجازه می دادند اجرا شود اما بعد از انقلاب یکباره شاهد جهش تئاتر مسجد بودیم؛ ویژگی تئاتر مسجد آن است که به جز اینکه در مکان خاص دینی است باعث اجرای نمایش های کوتاه بین دو نماز توسط نوجوانان و جوانان می شود؛ به هر روی جریان تئاتر مسجد ادامه یافت و تجربه ای با پیشینه قابل مطالعه و ارتقا است؛ تئاتر مسجد حدود سال های ۷۲ بود که از شهر مقدس قم آغاز شد و بعد دوباره به تهران برگشت و مدت طولانی متوقف شد و اکنون دوباره راه افتاده است و اختتامیه آن آبان ماه در مشهد برگزار می شود.

صالحی گفت: در نسبت هنرهای نمایشی کانون های مساجد در این حوزه حداقل در برداشت اولیه من بیشتر از آنچه که اکنون شاهد هستیم ظرفیت داریم؛ بازسازی ظرفیت های مردمی اوایل انقلاب در هنر مسجد امکان پذیر است به ویژه اینکه اکنون حجم قابل توجهی از متون نمایشی قابل اجرا در فضای مسجد را داریم و در نتیجه باید بررسی کنیم که چگونه می توانیم به متونی برسیم که در قالب اجرای نمایش امکان ارائه را دارند.

وی افزود: ما همواره انتقادمان به حوزه هنر مدرن کشور بوده است اما مسأله این جاست که وقتی جریانی که به عنوان هنر بچه مسلمان ها شکل گرفته بود امتداد نمی یابد طبیعی است که وضعیت متفاوت می شود؛ اکنون بیشتر مساجد ما در این عرصه ها فعال نیستند و مقصر امثال ما هستیم که نقطه اتصال را پدید نیاوردیم؛ معتقدم باید در حوزه مردمی سازی هنر از فرصت هایی که هست استفاده کنیم؛ در این گستره هنر نمایشی قدرت فراوانی دارد؛ حوزه دیگری که به نظر می آید در عرصه هنر فرصت است فیلم کوتاه است؛ یک زمان بود کسی که می خواست سراغ فیلمسازی برود به تجهیزات لازم و آموزش های مختلف نیاز داشت اما اکنون با تلفن های همراه هوشمند و دوربین های در دسترس، به تدریج به سمت این چشم انداز می رویم که همه می توانند این کار را انجام دهند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: جشنواره طنین نیز در گستره فیلم کوتاه فعالیت مؤثری داشت، به هر روی اساساً جریان فیلم کوتاه جریان قابل توجهی است که با مردمی سازی ارتباط ایجاد می کند؛ به ویژه آنکه نسل «زد» و نسل های بعد رویکرد تصویری دارند، قطعاً نسلی که از طریق تصویر ارتباط برقرار می کند؛ حوزه فیلم کوتاه می تواند عاملی برای جذب او قلمداد شود، بنابراین فیلم کوتاه می تواند حوزه قابل توجهی برای مردمی سازی باشد و باید تلاش کنیم که این فضا را مردمی کنیم.

صالحی افزود: حوزه دیگر بحث سرود است که تأثیر بسزایی در گستره عدالت فرهنگی در سطح کشور دارد و به این بخش کمک می کند؛ در این حوزه توجهات ویژه ای در کانون های مساجد وجود دارد، به نظرم در زیرشاخه مردمی سازی و عدالت فرهنگی باید این هم افزایی با وزارتخانه وجود داشته باشد و برنامه و اقدام قابل عمل و اجرایی داشته باشیم.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در ادامه تصریح کرد: پیشنهاد می کنم «باشگاه کانونی ها» تشکیل شود و بانک اطلاعاتی از

افرادی که سال ها قبل عضو کانون بودند و اکنون دیگر عضو نیستند تهیه و از تجارب این افراد استفاده شود؛ حسن مسأله اینجاست که انسان هرگز اولین ها از خاطرش نمی رود و اساساً اولین کارها همیشه به یادش می ماند چون شروع به کار فرد است؛ قطعاً کانون های مساجد در طول این سه دهه افرادی را دارند که با نیت ها و فضای نوجوانی و جوانی وارد فعالیت های کانونی شدند و تجربه آنها می تواند مؤثر باشد.

بر پایه این گزارش: در پایان این نشست از پوستر «پویش نذر نور» با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی رونمایی شد، این پویش در راستای تحقق مأموریت کانون های مساجد در گستره (هر مسجد یک پایگاه قرآن) برگزار می شود و طی آن افراد با مراجعه به سامانه مربوطه با انتخاب نیت و خریداری قرآن، اقدام به اهدای آن می کنند.

همچنین علاوه بر این از تندیس طرح ملی سه شنبه های تکریم نیز با حضور وزیر فرهنگ رونمایی شد.